

יידישער וויסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוט

— עטנאָגראַפֿישע אַנקעטעס — העפֿט 1 : יום-טובֿים, ווילנע 1928

צו אַלע פֿרײַנד און ליבהאַבער פֿון דער ייִדישער פֿאַלקסשאַפֿונג! די עטנאָגראַפֿישע קאָמיסיע ווענדט זיך צו אייך מיט אַ הייסן רוף, בפרט צו די לערער פֿון אַלע ייִדישע שולן, צו דער יוגנט אָן אונטערשייד פֿון ריכטונג: העלפֿט אונדז צונויפֿקלייבן די אוצרות פֿון דער ייִדישער פֿאַלקסשאַפֿונג! איבער שטעט און שטעטלעך פֿון דער גאַנצער וועלט, וווּ ס'לעבט נאָר די ייִדישע שפּראַך, וווּ ס'קלינגט נאָר דאָס ייִדישע ליד, וווּ ס'וועבט זיך נאָך די ייִדישע מעשה און ס'איז נאָך ניט פֿאַרשטויסן דער ייִדישער מינהג, זײַנען צעוואָרפֿן די אוצרות פֿון אונדזער פֿאַלקסשאַפֿונג. לאַזט זיי ניט פֿאַרפֿאַלן ווערן! זאַמלט זיי צונויף, אַט די רעשטלעך פֿון דעם אייגנס, וואָס אַמאָליקע דורות האָבן אונדז געלאָזן בירושה. אַלץ איז פֿאַר אונדז וויכטיק: ווערטלעך, גלייכווערטלעך, מעשיות, אַנעקדאָטן, זאַבאַבאַנעס, סגולעס, רפואות, פורים-שפילן און אַזוי ווייטער און אַזוי ווייטער. גלייכצײטיק ווענדט זיך די עטנאָגראַפֿישע קאָמיסיע צו אַלע מוזיקער, קענער פֿון נאָטן-שרײַבן, וועמען ס'איז טײַער דער גורל פֿונעם ייִדישן פֿאַלקס-מאָטיוו: פֿאַרשרײַבט די ניגונים פֿון ייִדישע פֿאַלקסלידער, טענץ, פורים-שפילן, העלפֿט זיי צו פֿאַרשרײַבן אונדזערע זאַמלער אויף די ערטער, פֿאַרבינדט זיך מיט אונדז. יעדער איינער קען אונדז דאָ קומען צו הילף, וועמען ס'איז נאָר טײַער די ייִדישע

קולטור. ביים פובליקירן די מאַטעריאַלן אין די "שריפֿטן" פֿון ייִדישן וויסנשאַפֿטלעכן אינסטיטוט וועט יעדער צושיקער ווערן דערמאָנט. פֿרײַנד און סימפּאַטיקער, רופֿט זיך אָפֿ! ווענדט זיך צו אונדז נאָך אינסטרקציעס

און אַנקעטעס! דער אַדרעס פֿאַר אַלע שיקונגען פֿאַר דער עטנאָגראַפֿישער קאָמיסיע איז: געזעלשאַפֿט "פֿרײַנד פֿון ייִדישן וויסנשאַפֿטלעכן אינסטיטוט", ווילנע, גרויס-פּאָהולאַנקע 18. אין משך פֿון 1926-1927 האָט די עטנאָגראַפֿישע קאָמיסיע אַרויסגעגעבן אַ גאַנצע רײ אַנקעטעס וועגן ייִדישע יום-טובֿים. דער צוועק פֿון די אַנקעטעס איז געווען צו ווענדן די אויפֿמערקזאַמקײט פֿון אונדזערע

זאמלער אויף אַ נײַ געביט און צו פֿאַראינטערעסירן קענער פֿון דעם
פֿאַלקס לעבנס-שטייגער מיט אַן ענין וואָס איז ביז הײַנט נאָך פֿון
קײַנעם כּמעט נײַט אויסגעפֿאַרשט געוואָרן: מיט די ײִדישע יום-טובֿ-
מינהגים. הונדערטער ענטפֿערס, באַשרײַבונגען, ידיעות פֿון
אינטערעסאַנטע, טיילמאָל גאָר וויכטיקע מינהגים זײַנען אָנגעקומען
פֿון שטעט און שטעטלעך: מינהגים פֿון וועלכע מיר האָבן בכלל נײַט
געוויסט אָדער וואָס מיר האָבן נײַט געהאַפֿט זיי מער צו געפֿינען האָבן
זיך אַרויסבאַוויזן ערגעץ אין אַ קליין פֿאַרוואָרפֿן שטעטל. דאָס אַלץ
האָט אונדז נאָך מער באַשטעטיקט די ריכטיקייט און די וויכטיקייט
פֿון אונדזער אָנגעהויבענער אַרבעט. יעדעס קלענסטע שטעטעלע,
יעדער ײִשובֿ, ווי קליין און ווי פֿאַרוואָרפֿן ער זאָל נײַט זײַן, האָט זײַנע
מינהגים וואָס מוזן אויסגעפֿאַרשט ווערן. ס'קען זיך דוכטן אין
ערשטן מאָמענט, אַז ס'איז נײַטאָ קיין אונטערשייד אין די מינהגים:
דינעם זײַנען דאָך די זעלבע און מען טאָר זיי נײַט ענדערן. אָבער דאָס
לעבן טוט זיך דאָס זײַניקע, און דער מינהג וואָס איז אין איין אָרט אַ
זעלבסטפֿאַרשטענדלעכע זאָך רופֿט אין אַ צווייטן אָרט אַרויס דעם
גרעסטן חידוש. דער וואָס האָט זיך אײַנגעלעבט מיט אַ מינהג מײַנט
אַפֿטמאָל, אַז עס איז גאָרנײַט כּדאָי אים צו פֿאַרשרײַבן, ווײַל "אַלע
ווייסן דאָך דאָס." נײַטאָ קיין גרעסערער פֿעלער ווי דער. אונדזער
אײַגענע פּראַקטיק האָט שוין דאָס געוויזן אין אַ גענוגער מאָס. מיר
חזרן דערפֿאַר איבער דאָס וואָס מיר האָבן שוין נײַט אײַנמאָל
געזאָגט: פֿאַרשרײַבט אַלץ, פֿאַרשרײַבט גענוי, ווײַל אַלץ האָט אַ
ווערט פֿאַר דעם פֿאַרשער! אין דער דאָזיקער נײַער אויסגאָבע פֿון די
אַנקעטעס וועלכע האָבן זיך אין משך פֿון 1926-1927 געדרוקט אין
די "ידיעות פֿון ײִדישן וויסנשאַפֿטלעכן אינסטיטוט" זײַנען שוין
גענומען אין אַכט די ענטפֿערס און אינפֿאַרמאַציעס, וואָס די
זאמלער האָבן אונדז צוגעשיקט. מיר האָבן צוגעגעבן נײַע פֿראַגעס,
טיילווייז די פֿריערדיקע געענדערט. די אַנקעטעס שעפֿן אָבער לגמרי
נײַט אויס אַלע ײִדישע יום-טובֿ-מינהגים. אַ סך זאָכן זײַנען דאָ
געוויס נײַט דערמאָנט. דאָרפֿן די זאמלער אונדז אויף דעם
אויפֿמערקזאַם מאַכן אין זײַערע באַשרײַבונגען. די פֿראַגעס דאָרפֿן
זײַן פֿאַרן זאמלער נאָר אַן אָנשפּאַר, זיי דאָרפֿן אים העלפֿן זיך צו
אַריענטירן: אויף וואָס אַכטונג צו געבן, אויף וואָס זיך נאָכצופֿרעגן.
אַם בעסטן איז אויסצונוצן צו דעם צוועק די יום-טובֿים גופֿא, אין
משך פֿונעם גאַנצן יאָר. מען קען דעמאָלט אַליין אַלץ באַטראַכטן,
נאָכזען און דערגיין. אויב דעם זאמלער איז אומבאַקאַנט אַ מינהג

אויף וועלכן מיר פֿרעגן זיך, זאָל ער דאָס אויך קלאָר אויסשרייבן, ווייל ס'איז זייער וויכטיק צו וויסן: ווי גרויס איז די טעריטאָריע, וווּ עס איז יאָ פֿאַרשפּרייט אַזאַ און אַזאַ מינהג. אויב ס'איז עפעס ניט קלאָר, ווענדט זיך צו אונדז נאָך אויפֿקלערונג. מיר זאָגן דאָ אונדזער וואַרעמסטן דאַנק די אַלע וואָס האָבן אונדז געהאַלפֿן ביז אַהער אין דער אַרבעט פֿון בויען מיט געמיינזאַמע כוחות אַ געמיינזאַמע זאַך, -- סיי די, וואָס זיינען צו אונדז מיט אַ סך געקומען, סיי די וואָס האָבן געבראַכט נאָר אַ ביסל. די עטנאָגראַפֿישע קאָמיסיע פֿאַרמאָגט שוין היינט אַ סך מאַטעריאַל. אָבער אין פֿאַרגלייך מיט דער גרייס פֿון דער אויפֿגאַבע איס נאָך ווינציק אויפֿגעטאָן געוואָרן. אונדזער רוף מוז דערגיין צו אַלע ייִדישע ייִשובֿים איבער דער גאַנצער וועלט, אין די גרויסע שטעט אַזוי גוט ווי אין די פֿאַרוואַרפֿנסטע ווינקלען. עס מוז אונדז קומען צו הילף יעדער איינער, וועמען עס איז טייער דער קולטורעלער אויפֿבלי פֿון די ייִדישע פֿאָלקסמאַסן. סוף מיי 1928.

כללים פֿאַר זאַמלער פֿון עטנאָגראַפֿישן מאַטעריאַל

1. איר זאָלט קיינמאָל ניט מיינען, אַז איר פֿאַרשפּאַרט צו פֿאַרשרייבן עפעס, ווייל "ס'איז שוין געוויס פֿאַראַן." האָט אין זינען: בעסער צו פֿיל, איידער צו ווינציק. עס קאָן זיין, אַז די זאַך איז שוין טאַקע פֿאַרצייכנט, נאָר אַ ביסל אין אַן אַנדער נוסח; און חוץ דעם איז פֿאַר דער וויסנשאַפֿט וויכטיק פֿעסטצושטעלן, ווי ווייט עס גרייכט דער שטח וווּ אַן עטנאָגראַפֿישע דערשיינונג איז פֿאַרשפּרייט.

2. מיטטיילן דאָרף מען קודם כל דאָס אין וואָס מען איז אינגאַנצן זיכער. אויב ס'איז ביי אײַך גופּא אַ ספֿק, גיט צו: "דוכט זיך," "לייט זאָגן," "דער און דער זאָגט." אויב איר ענטפֿערט אויף אַן אַנקעטע, שרייבט אויס וועגן וועלכע פֿראַגן איר ווייסט גאָרניט.

3. דעם מאַטעריאַל שיקט בעסער צוביסלעכווייז. אויב ס'איז אײַך עפעס ניט קלאָר, פֿרעגט זיך אָן.

4. פֿאַרשרייבן דאָרף מען, ווי ווייט מעגלעך לויט דער אַרטיקער אויסשפּראַך, ניט "ליטעראַריש." אויך ווערטער פֿון העברעישן אָפּשטאַם דאַרפֿן געשריבן ווערן לויט דער אויסשפּראַך.

5. פֿאַרלאָזט זיך נישט צו שטאַרק אויף אייער זכרון. אַ גוטער זאַמלער האָט אַלעמאָל בײַ זיך אַ בלאָקנאָט מיט אַ בלייפֿעדער און פֿאַרצייכנט באַלד, אויב ער הערט עפעס אינטערעסאַנטאָס.

6. נישט אָנשטענדיקע, גראַבע זאַכן דאַרפֿן אויך פֿאַרשריבן ווערן. די עטנאָגראַפֿיע קומט נישט מיט קיין עסטעטישער מאָס און פֿאַרצייכנט אַלצדינג וואָס עס איז דאָ אין פֿאַלקסלעכן.

7. פֿאַרשרייבט וואָס פינקטלעכער: וואַרפֿט גאָרניט אַרויס, גיט גאָרניט צו. מען דאַרף נישט וועלן מאַכן "שענער"; "מען דאַרף געטריי איבערגעבן אַלע ווענדונגען און ווערטלעך אַזוי ווי מען האָט געהערט.

8. אויב איר ברענגט פֿאַלקסווערטער, וואָס זיינען באַקאַנט נאָר אין אייער געגנט, אָדער אין דער ליטעראַטור ווערן זיי באַנוצט מיט אַן אַנדער פּשט, גיט אונטער דעם צו די ערקלערונג* [היינט שרייבט מען דערקלערונג -- לפ].

9. די עטנאָגראַפֿישע קאָמיסיע דאַרף איבערקוקן אַ סך מאַטעריאַל, און איר מוזט זען ווי ווייט מעגלעך איינצושפּאַרן איר איבעריקע אַרבעט. זייט זיך דעריבער נוהג אַזוי:

א) יעטווידער* דערשיינונג* (ליד, גלייבונג*, מעשה) פֿאַרשרייבט אויף אַ באַזונדער בלאַט פּאַפּיר; בײַ קליינע פֿאַרשרייבונגען ניצט קוויטלעך 9 בײַ 11 צענטימעטער (אַ פֿערטל פֿון אַ שרייבעפֿט-בלעטל), בײַ גרעסערע -- טאָפעלע אָדער פֿירפֿאַכע קוויטלעך.

ב) ווען איר הייבט אָן שרייבן, טרעט אָפּ פֿון אויבן אויף אַ פֿינגער די ברייט און לאָזט אַ פֿרייען ברעג; דערנאָך שרייבט אָן אויבן די שטאַט, דעם קרייז (פּאָוויאַט) און די פּראָווינץ, וווּ איר האָט דאָס פֿאַרשריבן.

ג) אויב עס האַנדלט זיך וועגן קליינע זאַכן (למשל -- שפּריכווערטער), וועלכע איר ווילט נישט שרייבן אויף באַזונדערע קוויטלעך, לאָזט אומבאַדינגט צווישן איין זאך און דער צווייטער אַ פֿרייען אָרט פֿון צוויי פֿינגער די ברייט.

ד' אויב דער מאַטעריאַל איז געהערט פֿון אַ צווייטן, שרייבט צו אונטן פֿון וועמען.

ה' גאָר אונטן שרייבט אָן די דאַטע און אייער נאָמען.

ו' שרייבט אומבאַדינגט* נאָר אויף איין זייט פאַפיר.

שבת-שירה אין אַ סך געגנטן איז מיטן שבת, ווען מען ליינט פרשה בשלך, פֿאַרבונדן אַ מינהג פֿון געבן די פֿייגעלעך עסן. פֿאַרשיידענע מעשיות גייען אַרום וועגן אָט דעם שבת און וועגן דעם אויפֿקום פֿון דעם מינהג.

1. וואָסערע דערקלערונגען גיט מען אויף דעם נאָמען "שבת-שירה"?

2. וואָסערע מעשיות זיינען פֿאַרבונדן מיט דעם שבת?

3. וואָסערע הכנות ווערן געמאַכט לכבוד שבת-שירה?

4. פֿאַרוואָס שטעלט מען אין טשאַלנט גרויפן? (אין אַ טייל געגנטן הייסן זיי "גאָגעלעך"; ווי אַזוי נאָך?)

5. פֿאַרוואָס גיט מען די פֿייגל נאָר גרויפן און ניט קיין אַנדער מאַכל?

6. וואָס טוט מען מיט די ברעקלעך נאָכן עסן?

7. פֿאַרוואָס שפּייזט מען די פֿייגל און ניט קיין אַנדערע באַשעפֿענישן? (לויטן פרויעקט פֿון זאַמלערקרייז אין מאַקאָוו)

פורים איז אַן אַלטער פֿאַלקס-יום-טובֿ. אין פֿאַרשיידענע שטעט און שטעטלעך פֿייערט מען פורים נאָדהיינט ווי אין די פֿאַרגאַנגענע יאָרן מיט פֿאַרשטעלערס, גראַגערס, פורים-שפילן און אַזוי ווייטער. אַלטע לייט דערציילן אונדז, אַז ס'איז ניט דאָס וואָס ס'איז אַמאָל געווען. מיר אַליין געדענקען פֿון די קינדערשע יאָרן אַ סך שיינע מאַמענטן וואָס דער היינטיקער פורים האָט זיי שוין ניט. אָבער אויך דאָס ביסל וואָס איז אונדז היינט פֿאַרבליבן קען אונדז פֿאַרפֿאַלן גיין און פֿאַרגעסן ווערן, אויב מיר וועלן זיך באַצייטנס ניט נעמען צו דער אַרבעט. און לאָזן לאָזט זיך נאָך אַ סך אויפֿזאַמלען. ס'לעבן נאָך אין די שטעטלעך פורים- שפילער, און זיי געדענקען גוט אַלטע פורים-

שפילן, וואָס זיי אליין האָבן געשפילט פֿאַר 40 אָדער 50 יאָר. ס'לעבן נאָך אַלטע יידן וואָס קענען אונדז אַ סך דערציילן ווי ס'האָט אויסגעזען פורים אין אַמאָליקע יאָרן. מען דאַרף זיי נאָר אויפֿזוכן, אויספֿרעגן און פֿאַרשרייבן וואָס זיי ווייסן.

1. קוקט זיך צו גוט און גיט אונדז אַ גענויע באַשרייבונג ווי ס'זעט אויס פורים ביי אייך אין שטעטל. (פֿרעגט זיך נאָך און מאַכט אַ באַשרייבונג פֿון אַמאָליקן פורים).

2. ווי אַזוי "שלאָגן" די יינגלעך המנען ביים דערמאָנען זיין נאָמען אין דער מגילה?

א) וואָס פֿאַר אַ מכשירים (גראַגערס, שרייערס, קאַלאַקאַטקעס, ביקסל אוד"גל. -- גיט אָן גענוי זייערע נעמען!) אָדער מיטלען (שרייבן אויף דער פּאָדעשווע) באַנוצן זיי? וואָס זאָגן זיי דערביי (מח-שמו, שם רשעים ירקב)?

ב) שיקט אונדז צו מוסטערן פֿון די אַלע מכשירים, אָדער, אויב ס'איז אייך ניט מעגלעך, איז כאַטש צייכענונגען, באַשרייבונגען ווי אַזוי זיי זעען אויס.

ג) ווי אַזוי "שלאָגן המנען" דערוואַקסענע (שלאָגן מיט די פֿיס, קלאַפּן מיט די שטענדערס)?

ד) צי איז באַקאַנט ביי אייך דער מינהג: אויסשניצן פֿון האַלץ אַ המן אָדער אויסמאָלן אים מיט קרייד? אויב ניט, פֿרעגט זיך נאָך, צי עמעץ ווייס פֿון דעם.

ה) אין אַנדערע שטעטלעך פֿלעגט מען אַמאָל אָנטאָן אַ גוי פֿאַר אַ "המן", אים אָנשיכורן און אַזוי, באַגלייט פֿון דער "ווייסער חברה", אַריינפֿירן אין שול. דער מינהג איז שוין היינט כּמעט אינגאַנצן אונטערגעגאַנגען. פֿרעגט זיך נאָך אויף אים.

3. צי קלייבט מען ביי אייך מגילה-געלט און ווי אַזוי?

4. וואָס פֿאַר אַ ווערטלעך זיינען אייך באַקאַנט וואָס האָבן אַ שייכות צו פורים (המן, מגילה, סעודה), צום ביישפּיל: ייִדישע -- ניט אַזוי פֿון אהבת-מרדכי ווי פֿון שינאת-המן; ער הערט אים ווי אין

טשערנאָוויץ די מגילה; מען הערט די מגילה ווי דעם רב, דעם רב ווי די מגילה און ביידע ווי דעם פֿאַרייאָריקן שניי. ניט-ייִדישע -- פורים נע סוויאַטאַ (ווייסרוסיש); פורים ניקאַ נע טורים (ליטוויש).

5. צי זיינען אייך באַקאַנט אַנדערע טעג אין יאָר וואָס מען האָט זיי אַ נאָמען געגעבן פורים צוליב אַ גרויס, וויכטיק געשעעניש. צום ביישפּיל: פֿאַוידל- פורים 19-20 אָדער אין טשעכיע; פורים אַברהם דאַנציק 15 פיסלו צום אַנדענק וואָס מען איז ניצול געוואָרן פֿון אויפֿרייס אין ווילנע אין 1804 פורים פֿון 7 תמוז אין אָסטראַ (וואָלין). ווי אַזוי איז מען זיך נוהג אין די טעג? פֿרעגט זיך נאָך ווי אַזוי האָט מען זיי אַמאָל געפֿייערט.

6. א' וואָס פֿאַר אַ ספּעציעלע מאכלים מאַכט מען אויף פורים (ווי אַזוי הייסן זיי און ווי אַזוי מאַכט מען זיי)?

ב' וואָס פֿאַר אַ ספּעציעלע געבעקסן (המן-טאַשן, קרעפלעך, מאָנעלעך און אַנדערע), צוקערוואָרג (אותיות, שֶׁרָה בענטשט ליכט, מענטשעלעך)? ווי אַזוי זעען זיי אויס? ווי אַזוי מאַכט מען זיי?

ג' אויב איר האָט נאָר די קלענסטע מעגלעכקייט, שיקט אונדז צו מוסטערן; אויב ניט איז כאָטש צייכענונגען אָדער באַשרייבונגען פֿון די געבעקסן. &.

דווקא אויף דער פֿראַגע וועגן די יום-טובֿ-געבעקסן וועלכע מיר האָבן געשטעלט כמעט אין אַלע אַנקעטעס האָט מען זיך ביז אַהער ווינציק אָפּגערופֿן. אפֿשר איז דאָס אַ ביסל אַרויסגערופֿן דורך דעם, וואָס צושיקן אַזוינס פֿאָדערט שוין אַ הוצאה. אָבער אַ סך מער איז שולדיק דאָס וואָס ניט איין זאַמלער האָט זיך געקלערט "זיי מיינען דאָרט אַוודאי, אַז ביי אונדז זיינען פֿאַראַן טאַקע עפעס גאָר ווינדערלעכע געבעקסן. וואָס וועל איך זיי שיקן, אַ חלה"? ניט אין אויסטערלישע זאַכן גייט אונדז, נאָר אין מוסטערן פֿון געוויינלעכע יום-טובֿדיקע געבעקסן. יעדער יום-טובֿ האָט דאָך זיינע געבעקסן און געבעקס-פֿאַרמען, וואָס זיינען פֿון דער טראַדיציע געהייליקט פונקט ווי יעדער אַנדערער מינהג, און יעדע געגנט האָט דאָך נאָך אירע באַזונדערע פֿאַרמען, אַנדערע נעמען פֿון די זעלבע געבעקסן. פֿון וואָנען נעמט זיך דאָס אַלץ? מיר קענען היינט נאָך גאָרניט באַשטימט זאָגן, פֿל-זמן מיר האָבן ניט קיין פֿולשטענדיקע

זאמלונג געבעקסן פֿון פֿאַרשיידענע ייִדישע ייִשובֿים. איינס ווייסן מיר אָבער, אַז די אַלע פֿאַרמען זיינען אַלטע און אַ טייל פֿון זיי זייער אַלטע, אַז אַ טייל זיינען אויפֿגעקומען אין די דייִטשישע, טייל אין פֿראַנצויזישע געטאָס. ס'קען געמאָלט זיין, אַז אַ גוטע זאמלונג פֿון אַלטע געבעקסן פֿון אַ געוויסער געגנט זאָל געבן אַ וויכטיקן צושטייער צו דער קולטור געשיכטע פֿון ייִדן אין יענער געגנט, און אפֿילו גאָר אַ געוויינלעכע חלה קען אַמאָל לאָזן עפעס הערן. און אחוץ אַלץ ליגט אין דער דאָזיקער פֿאַרמען-רייכקייט אַן אַלטע ייִדישע פֿאָלקסקונסט, וואָס ווי אַלץ אין דער פֿאָלקסשאַפֿונג איז דאָס געגאָנגען בירושה פֿון מוטער צו טאָכטער, אָפּגעהיט און אויפֿגעהיט ביז אויפֿן היינטיקן טאָג. אונדזערע זאמלער מוזן אויף לעהאַבע דאָס שטענדיק האָבן אין זינען.

7. ווי אַזוי זעט אויס די פּורימדיקע סעודה?

8. צי שיקט מען ביי אײַך שלך-מנות? א' וואָס, צו וועמען און ווי אַזוי שיקט מען? ב' ווער טראָגט פֿונאַנדער?

9. צי גייען אַרום ביי אײַך בייטאָג "פּורים-פֿאַרשטעלערס"? אויב יאָ:

א' וואָס פֿאַר אַ מאַסקעס טראָגן זיי?

ב' אין וואָס פֿאַר אַ קאָסטיומען גייען זיי?

ג' אויב איר קענט, שיקט אונדז צו פֿאַטאָגראַפֿיעס פֿון די מאַסקעס, קאָסטיומען אָדער כאַטש צייכענונגען, באַשרייבונגען. אויב ניט, פֿרעגט זיך נאָך, צי זיי זיינען ווען געגאָנגען און ווי אַזוי זיי זיינען געגאָנגען אָנגעטאָן.

10. צי גייט מען ביי אײַך מיט פּורים-שפּילן איבער די הייזער? אויב יאָ:

א' ווען גייט מען: בייטאָג צי אויפֿדערנאָכט?

ב' ווער זיינען עס די פּורים-שפּילער? ג' וואָס שטעלט מען?

ד' באַקענט זיך מיט די פּורים-שפּילער. פֿאַרשרייבט ביי זיי די פּורים-שפּילן. אויב ס'איז פֿאַראַן ביי אײַך אַ נאָטנקענער, זעט אים

צוציען צו דער דאָזיקער אַרבעט, און זאָל ער פֿאַרשרייבן די נאָטן צו די פורים-שפילן און צו די פורים-לידער.

11. וואָס פֿאַר אַ פורים-שפילן פֿלעגט מען אַמאָל שטעלן? פֿרעגט זיך נאָך. אויב איר קענט בשום אופן ניט באַקומען גאַנצע פורים-שפילן, פֿאַרשרייבט דאָס וואָס מען געדענקט. אויב דאָס איז אויך ניט מעגלעך, ווערט געווינער ווי אַזוי זיי האָבן געהייסן. למשל ס'גייען אַרום נאָך היינט פֿראַגמענטן פֿון אַלטע פורים-שפילן וואָס מען פֿלעגט שפילן אַמאָל אין גאַליציע ווי: "די איינגעמויערטע פֿרוי", "קאַרמעלין-שפיל", "וועסעלע", "דאָבאַש-שפיל" און אַנד[ערע].

12. ווי אַזוי גייען אָנגעטאָן די פורים-שפילער? וואָס פֿאַר אַ קאָסטיומען? אויב ס'איז מעגלעך, פֿאַטאָגראַפֿירט זיי, אויב ניט, שיקט אונדז צו צייכענונגען אָדער באַשרייבונגען.

13. וווּ שפילט מען און וווּ האָט מען געשפילט (אין פריוואַטע הייזער, צי אין שענקן אָדער אַנדערשוו)?

14. צי איז אייך באַקאַנט דער "פורים-בער"? אויב ניט, פֿרעגט זיך נאָך.

15. צי קענט איר פורים-לידלעך: אין יידיש, אין אַנדערע שפראַכן? אויב ס'איז מעגלעך, שיקט אונדז צו מיט נאָטן.

16. צי קלייבט מען אויס ביי אייך (אָדער פֿלעגט מען אַמאָל אויסקלייבן) אַ פורים-רב? א' וועמען קלייבט מען אויס פֿאַר אַ פורים-רב? ב' ווי אַזוי גייט ער אָנגעטאָן?

17. צי זיינען ביי אייך באַקאַנט פורים-דרשות, פורים-קידושן, פורים-ווידוים?

18. אויב איר האָט אָדער ווייסט אַלטע מגילות מיט צייכענונגען און בילדער, געדרוקטע פורים-וויזן, פֿאַראַדיעס, פורים-שפילן, שיקט אונדז צו, אָדער, אויב דאָס איז ניט מעגלעך, גיט אונדז צו וויסן וווּ דאָס געפינט זיך.

19. מיר בעטן אייך זייער ספעציעל אַכט צו לייגן אויף די פורים-שפילן (פונקט 10-15, ווייל זיי ווערן פֿאַרשוונדן ממש פֿאַר

אונדזערע אויגן, און אויב מען וועט איצט ניט אַפּראָטעווען וואָס עס לאָזט זיך, וועט אין אַ קורצער צײַט אַרום שוין זײַן צו שפּעט. (געדרוקט אין יאָנואַר 1926 אַלס אַנקעטע נומער 2) פּסח מיר בעטן אײַך אַלץ צו פֿאַרשרײַבן, אפֿילו דאָס קלענסטע וואָס איר וועט באַמערקן, און זאָל אײַך גאָרנישט ניט אויסקומען ווינציק וויכטיק און ווערטלאָז.

1. וואָס פֿאַר אַ ווערטלעך, מעשׂיות, גלײַבונגען* זײַנען אײַך באַקאַנט, וואָס זײַנען פֿאַרבונדן מיטן חודש ניסן. צום בײַשפּיל: ראָש-חודש ניסן איז אַ טײַערער ביסן, ווער ס׳שטאַרבט אין ניסן איז פֿרײַ פֿון חײַבּוּט-הקבֿר און אַנדערע.

2. קוקט זיך גוט צו און גיט אַ גענויע באַשרײַבונג, ווי אַזוי זעען אויס די צוגרײטונגען צו פּסח (דאָס קאַלכן, שײַערן).

3. וואָס פֿאַר אַ מינהגים זײַנען פֿאַרבונדן מיט שבת הגדול? וואָס פֿאַר אַנעקדאָטן קענט איר וועגן די דרשות?

4. וואָס פֿשרט מען און ווי אַזוי פֿשרט מען די פֿאַרשײדענע פֿלים?

א' ווי אַזוי קומט פֿאַר דאָס פֿשרן אין די מצה-בעקערײַען (קאַלכן, נײַע זעק, וואָסער צוגרײטן און אַזוי ווײַטער? ווי אַזוי פֿרוווט מען אויס צי די אויוונס זײַנען גענוג געפֿשרט? גיט אַ גענויע באַשרײַבונג ווי אַזוי קומט פֿאַר דאָס באַקן די מצות? (ווער איז באַשעפֿטיקט בײַם באַקן, אין וואָס פֿאַר אַ געשיר קנעט מען טײַג, ווי אַזוי רופֿט מען דאָס מצה-באַקן: פֿאַדריאַד אָדער אַנדערש?) ווי אַזוי און מיט וואָס גיבן צו וויסן די בעקערײַען, אַז זײ באַקן מצות? ווער טאָר ניט אַנטײלנעמען אין דער דאָזיקער אַרבעט?

ב' ווער באַקט און ווי אַזוי קומט פֿאַר דאָס באַקן פֿון שמורה (צום בײַשפּיל צו יעדן טײַג דאַרף מען נעמען אַ פֿריש-אַפּגעסקראָבעטן וואַלגער-האַלץ)? וווּ און אין וואָס האַלט מען די מצות אין שטוב? (אויב דאָס זײַנען ניט קײן געוויינלעכע נאָר ספּעציעלע צו דעם צוועק געמאַכטע קאַסטנס אָדער קערב -- צײַכנט עס אָן.) א' וווּ האַלט מען באַהאַלטן דאָס פּסחדיקע געשיר? ב' ווי אַזוי זעען אויס פּסחדיקע פֿלים? (כוסות און אַנדערע).

8. ווי אַזוי קומט פֿאַר דאָס בדיקת-חמץ? וואָס פֿאַר אַ סימן איז עס, אַז מען געפֿינט בײַ דער בדיקה אַ פֿאַראַיאַריקן אַפֿיקמן? ווער, וווּ און ווי אַזוי פֿאַרברענט דעם חמץ?

9. וואָס זאָגט מען, אַז מען ברענגט אַרײַן אין קיך דאָס פסחדיקע געשיר? (מען ברענגט אַרײַן דעם פסח?)

10. א' צי פֿאַסט מען אין טאָג פֿון ערבֿ-פסח?

ב' ווער פֿאַסט?

ג' ווען דאָרף דער בחור ניט פֿאַסטן ערבֿ-פסח?

ד' גייט מען אין דעם טאָג אויף קבֿר-אבֿות?

ה' ווען און וואָס עסט מען אויף פֿרישטיק ערבֿ-פסח?

11. ווי אַזוי קומט פֿאַר דאָס פֿאַרקויפֿן דעם חמץ?

12. וואָס עסט מען אויף מיטאָג ערבֿ-פסח?

13. גיט אַ גענויע באַשרײַבונג פֿונעם סדר.

א' ווי אַזוי גייט אָנגעטאָן דער פֿאַטער בײַם סדר?

ב' צי איז די סערוועטע מיט וואָס די מצות זײַנען איבערגעדעקט אַ כלה -געשאַנק?

ג' צי איז פֿאַראַן נאָך דער מינהג, אַז קינדער זאָלן אַרויסגנֶענען דעם אַפֿיקמן און אים לאָזן אויסקויפֿן? אויב ניט, פֿרעגט זיך נאָך.

ד' וואָס פֿאַר אַ מאכלים עסט מען אין די סדר-נעכט? ווי אַזוי הייסן זיי און ווי אַזוי מאַכט מען זיי?

ה' ווער מאַכט אויף די טיר בײַ שפֿוח חמתך?

ו' צי האָט איר געהערט פֿון אַזאַ מינהג, אַז בײַם עפֿענען די טיר פֿלעגט אַ קינד

אַרײַנגיין מיט אַ זאַק אויף די פלייצעס פֿאַרשטעלט? פֿרעגט זיך נאָך
בײַ אַלטע ייִדן, אפֿשר ווייסן זיי. וואָס דערציילן זיי וועגן דעם?

זי' צי איז אייך באַקאַנט אַ מינהג, אַז דער פֿאַטער זאָל נעמען אַ
האַנטוד, אײַנוויקלען אין אים מצה און ווי אַ זעקל פֿאַרוואַרפֿן אויפֿן
אַקסל, אַרומגיין אַרום דעם טיש און ערשט דערנאָך זיך זעצן צום
סדר?

חי' אין אַ טייל געגנטן איז פֿאַראַן אַ מינהג אײַנצוהייצן דעם אויוון
אין שטוב ווי מ'ריכט אָפּ דעם סדר. דאָס זאָל זײַן אַ זכר פֿון די
אַמאָליקע בלוט-בילבולים וואָס פֿלעגן פֿאַרקומען ערבֿ-פסח. צוליב
דעם זעלבן טעם פֿאַרמאַכט מען נאָך הײַנט צום סדר טיר און
לאַדנס. פֿרעגט זיך נאָך אויף די מינהגים.

14. פֿרעגט זיך נאָך און באַשרײַבט ווי אַזוי ס'האָט אַמאָל אויסגעזען
פסח און ווי אַזוי האָט מען אַמאָל אָפּגעריכט דעם סדר בײַ אייך אין
שטעטל?

15. וואָס פֿאַר אַ מעשיות דערציילט מען פֿון אליהו הנביא און זײַנע
נסים, וואָס האָבן געטראָפֿן אין די סדר-נעכט?

16. צי זײַנען אייך באַקאַנט מעשיות פֿון בלוט-בילבולים און
אַנשיקענישן, וואָס האָבן געטראָפֿן אין די ערשטע סדר-נעכט?

17. צי זײַנען אייך באַקאַנט: ייִדישע חד-גדיאס און אחד מי יודע,
אַדער אַנדערע פסחדיקע לידער אויף ייִדיש (צום בײַשפּיל: ווי עס
קומט פסח; זיצן מיר בײַם סדר; די מאַמע איז אַ מלכה).

אי' ווי אַזוי זעט אויס חול-המועד אין שטעטל און אין שטוב?
(באַזוך, חתונות, נייע אָפּמאַכן מיט מלמדים, דינסטן און אַנדערע.

בי' וואָס עסט מען חול-המועד-פסח אויף צובײַסן, מיטאַג און
אָוונטברויט? ווי אַזוי הייסן די פסחדיקע מאכלים און ווי אַזוי מאַכט
מען זיי? וואָס פֿאַר אַ געטראָנקען זײַנען די באַליבטסטע פסח (מעד,
וויין)?

ג') אין אַ טייל געגנטן טראָגט מען אַרום אחרון-של-פסח איבערן שטעטל אַ שמאַטע-פֿיגור. מען רופֿט זי "חמצדיקער ברכו". צי איז אײַך באַקאַנט דער מינהג? אויב ניט, פֿרעגט זיך נאָך.

19. אין וואָס שפּילן זיך קינדער פסח-צײַט (ניס און דאָס גלײַכע)? ווי אַזוי הייסן די שפּילן? ווי אַזוי שפּילט מען זיך אין זיי?

20. צי זײַנען אײַך באַקאַנט פסחדיקע פֿאַרשטעלונגען?

21. צי איז פֿאַראַן בײַ אײַך דער מינהג פֿון שפּאַלטן דעם ים שביעי-של-פסח אין שול אָדער אין שטוב נאָכן סדר?

22. צי זײַנען בײַ אײַך פֿאַראַן אַלטע האַגאָדעס מיט בילדער, מיט שיינע שאַר-בלעטער? אויב איר קענט, פֿאַטאָגראַפֿירט זיי, אָדער שיקט זיי אונדז צו, אויב ניט, גיט אונדז צו וויסן וווּ דאָס געפֿינט זיך.

23. אויב ס'איז פֿאַראַן בײַ אײַך אַ נאָטן-קענער, פֿאַרשרײַבט די ניגונים וואָס ווערן געזונגען אין דער סדר-נאַכט, און בכלל פֿון לידער וואָס ווערן געזונגען פסח.

24. ווי אַזוי האָט מען אַמאָל, אָדער ווי אַזוי ווערט נאָך איצט אָפּגעריכט פסח בײַ די חסידים און גרויסע רבנים?

25. צי קענט איר מעשיות וועגן דעם ווי אַזוי ס'האַבן אַמאָליקע קאַנטאַניסטן אָפּגעריכט דעם סדר?

26. ווי אַזוי האָט אויסגעזען פסח אין דער מלחמה און אין דער צײַט פֿון אַקופּאַציע?

27. צי קענט איר מעשיות פֿון ניט-ײַדישע געסט (פריצים, משומדים) בײַ ײַדישע סדרים?

28. צי זײַנען אײַך באַקאַנט אַנעקדאָטן ווי אַזוי ײַשובֿניקעס ריכטן אָפּ דעם סדר. (געדרוקט אין מערץ 1926 אַלס אַנקעטע נומער 3.)

ספֿירה און ל"ג-בעומר

א. ספירה 1. וואסערע מינהגים זיינען פארבונדן מיט די ספירה-טעג?

2. אין א טייל שטעטלעך זיינען נאך פאראן אלטע לוחות געמאכט ספעציעל צו ספירה, אזוי-גערופענע "ספירה-לוחות", מיט שיינע פארצירונגען און צייכענונגען. פֿרעגט זיך נאך אויף זיי, דערגייט ווי זיי זיינען נאך פאראן און זעט זיי פֿאר אונדז צו באקומען. יעדנפֿאלס גיט אונדז וועגן דעם צו וויסן.

ב. ל"ג בעומר 1. זאמלט צונויף אידעעס וועגן אַמאָליקן ל"ג-בעומר ביי אלטע לייט, וואָס געדענקען אים נאָך פֿון זייערע חדר-יאָרן.

2. פֿארשרייבט גענוי ווי אַזוי זעט אויס דער יום-טובֿ היינט: אין די חדרים ווי ער איז געבליבן נאָך אין דער אלטער פֿאָרם, אין אַ נייער ייִדישער שול און אַזוי ווייטער.

3. ווי אַזוי קומען פֿאָר די צוגרייטונגען צום יום-טובֿ.

4. ווי אַזוי פֿאַרברענגען קינדער און דערוואַקסענע דעם טאָג. אין וואָס שפּילן מייסטנס די קינדער. וואָסערע ספעציעלע קאַמף-און-שפּיל-מכשירים מאַכן די קינדער און פֿון וואָס. שיקט אונדז צו מוסטערן פֿון פֿיילנבויגנס, פֿיילן, פֿענדלעך און אַזוי ווייטער. (געדרוקט אין מיי 1926 אַלס אַנקעטע נומער 4.

שבוועס 1. גיט אונדז אַ גענויע באַשרייבונג פֿון שבוועס ביי אייך (אויב ס'איז מעגלעך אויך ווי עס האָט אויסגעזען שוועס אַמאָל אין די "גוטע יאָרן").

2. וואָסערע מאכלים און געבעקסן באַקט מען און גרייט מען צו אויף שוועס? זע די העאָרע נאָך: פורים 6 ג'.

3. וואָסערע גלייבונגען*, לידער, מעשיות, ווערטלעך זיינען אייך באַקאַנט, וואָס האָבן אַ שייכות צום דאָזיקן יום-טובֿ (למשל וועגן דעם ווי אַזוי דער הימל שפּאַלט זיך אין דער שבוועסדיקער נאַכט)?

4. מיט וואָס באַפּוצט מען און באַהענגט מען די שטוב? וואָסערע גרינסן נעמט מען? צי באַפּוצט מען די שטוב פֿון דרויסן אויך אָדער נאָר פֿון אינעווייניק?

5. צי איז פֿאַראַן בײַ אײַך דער מינהג צו באַפּוצן די פֿענצטער מיט "רייזעלעך" אָדער "שבוועתלעך" (אָדער ווי אַזוי הייסן זיי אַנדערש)? פֿון וואָס מאַכט מען דאָס, וואָס שטעלט דאָס פֿאַר און ווי אַזוי פֿאַרטיקט מען דאָס צו? אויב דער מין איז בײַ אײַך פֿאַראַן, שיקט אונדז צו אומבאַדינגט מוסטערן. אויב נישט, ווערט געווייער צי האָט מען ווען געמאַכט אַזעלכע.

א' פֿון וואָס פֿלעגט מען זיי מאַכן און ווי אַזוי?

ב' וואָס האָבן זיי פֿאַרגעשטעלט?

6. צי האָבן קינדער ספּעציעלע שפּילן אויף שבוועות?

7. ווי אַזוי רופֿט מען די גויִשע "שבוועות" (גריין-חגא)? (געדרוקט אין מײַ 1926 אַלס אַנקעטע נומער 4) תשעה-באב 1.

וואָס פֿאַר אַ מנהגים זײַנען פֿאַרבונדן מיט די "דרייַ וואָכן" (צום בײַשפּיל: מען טאָר זיך נישט שערן, נישט שלאָפֿן אויף קיין האַרטן געלעגער, און אַזוי ווייטער), און וועלכע מיט די "ניין טעג" (צום בײַשפּיל: מען טאָר נישט האַנדלען מיט קיין גוי, ווייל מען וועט פֿאַרלירן)? מיט וואָס דערקלערט דאָס פֿאַלק די דאָזיקע מנהגים?

2. גיט אונדז אַ באַשרײַבונג פֿון תשעה-באב בײַ אײַך און פֿון די מנהגים וואָס זײַנען פֿאַרבונדן מיט דעם טאָג.

3. וואָס עסט מען אויף דער סעודה-המפֿסקת?

4. מיט וואָס פֿאַרנעמען זיך די קינדער?

ימים-נוראים

א. עלול 1. וואָס פֿאַר אַ מינהגים, גלייבונגען*, מעשיות זײַנען פֿאַרבונדן מיט דער סליחות-צײַט? באַשרײַבט ווי אַזוי מען וועקט, רופֿט (אָדער פֿלעגט וועקן, רופֿן) צו סליחות.

2. וואָס פֿאַר אַ ווערטלעך, לידער, זאָבאַבאַנעס אוד"ל זײַנען פֿאַרבונדן מיטן חודש עלול (למשל: "ראש-חודש עלול ציטערט אַ פֿיש אין וואַסער")?

3. צי האַלט מען (אָדער האָט מען געהאַלטן) ביי אײַך אַלס אַ כלל פֿון די תּנײַתײַם : פֿון

א' עלול ביז יום-כּיפור, ערבֿ-ראש-השנה?

ב. ראש-השנה

4. צי איז ביי אײַך אָנגענומען דער מינהג פֿון שיקן לשנה-טובהס? ווער צו וועמען שיקט? צי שרייבט מען אָדער מאַלט מען זיי אַליין? שיקט צו מוסטערן פֿון אייגן-געמאַכטע לשנה-טובהס, איבערהויפט פֿון אַמאָליקע.

5. צי זײַנען פֿאַראַן וועלכע ס'איז ספּעציעלע אײַנפֿירן בײַם דינגען "שטעט" אויף ימים-נוראָים?

6. דערציילט וועגן מינהג צו באַנײַען צו ראש-השנה (בגדים, כלים). ווי אַזוי זאָגט מען, ווען מען זעט יענעם אין אַ נײַעם בגד?

7. וואָס פֿאַר אַ מינהגים זײַנען אָנגענומען אין באַציונג צו אַנדערע מענטשן (טיילן צדקה מיט אַ פֿולער האַנט, געבן איבער וואָג און מאָס, מחילה-בעטן).

8. צי איז ביי אײַך פֿאַראַן דער מינהג פֿון מחילה-בעטן ביי געשטאַרבענע פֿאַר ראש-השנה אָדער אום ראש-השנה?

9. וואָס קענט איר דערציילן וועגן חזנים און משוררים אויף ימים-נוראָים?

10. וואָס פֿאַר אַ ווינטשענישן ווערן געברויכט אום ראש-השנה און ווען ("דערלעבט איבער אַ יאָר אַלע אינגאַנצן", "אויף אַ פֿולן יאָר" און אַזוי ווייטער)?

11. ווי אַזוי זעט אויס די שול (דער בת-מדרש) אום ר"ה (וויסער פּרוכת אוד"גל)? צי זײַנען פֿאַראַן וועלכע באַזונדערקייטן בײַם דאווענען, בײַם פֿאַרקויפֿן עליות?

12. וואָסערע איינגלייבענישן און אַזוי ווייטער זיינען פֿאַרבונדן מיטן שופֿר בלאָזן? ווי אַזוי איז דער מינהג פֿון גיין הערן שופֿר בלאָזן (ווייבער, קינדער)? וואָס ווייסט איר וועגן בעל-טיעקת?

13. צי זיינען אייך באַוויסט זאַבאַבאַנעס וואָס זיינען פֿאַרבונדן מיט ר"ה, למשל: מען טאָר ניט שלאָפֿן בייטאָג, מען טאָר ניט קערן די שטוב, מען טאָר ניט וויינען; מען דאַרף האָבן ביי זיך אין שטוב מער געלט ווי אַלעמאַל? וואָסערע דערקלערונגען ווערן דערויף געגעבן?

14. וואָסערע לידער (אין ייִדיש, העברעיִש, אַנדערע שפּראַכן) זיינען אייך באַוויסט וועגן ר"ה? פֿאַרשרייבט די ווערטער און די ניגונים.

15. וואָסערע מאכלים ווערן געמאַכט אויף ר"ה (למשל: קיילעכדיקע פֿאַרפֿל, לעבעדיקע פֿיש, פֿעטע פֿלייש)? צי עסט מען ר"ה דווקא מערן, ריבן, צי פֿאַרלאַנגט מען דעם קאַפּ פֿון אַ באַראַן, פֿון אַ פֿיש? וואָסער געבעקס ווערט געבאַקן? צי ווערן געגעבן דערקלערונגען אויף די אַלע זאַכן?

16. באַשרייבט דעם מינהג פֿון גיין צו תשליך. וואָסערע מעשיות, אַנעקדאָטן אַדג"ל זיינען דערמיט פֿאַרבונדן?

ג. עשרת ימי תשובה

17. צי ווערן ניט די עשרת ימי תשובה אָנגערופֿן "עשרת ימי רחמים" (ווי ביי די קאַראַיִמער)?

18. ווען און ווי אַזוי קומט פֿאַר דאָס פֿעלדמעסטן?

19. וואָסערע מינהגים זיינען פֿאַרבונדן מיט צום-גדליה (גיין אויף קבר אבֿות, שטעלן מצבות און אַזוי ווייטער)?

20. שבת תשובה. ד. יום-כיפור

21. צי גייען דער עיקרשט מאַנצבילן אויפֿן פֿעלד ערבֿ יום-כיפור? צי פֿאַרבײַסט מען ביים אַראָפּגיין פֿון פֿעלד מיט לעקעך-און-בראָנפֿן? צי זיינען אייך באַקאַנט לידער וואָס אַלטע ווייבער זינגען ביים דרייען די וועקסענע ליכט פֿאַר י"כ?

22. דאָס כפרות-שלאָגן : מיט וואָס, צי פֿאַרבײַסט מען נאָכן כפרות-שלאָגן מיט ספעציעלע לאָבונגען (פירעשקעס, טייגלעך)? ווערטלעך און אַנעקדאָטן וואָס זײַנען פֿאַרבונדן מיט כפרות-שלאָגן.

23. דערציילט וועגן מחילה-בעטן, ווידוי, מלקות, צי איז פֿאַראַן אַ מינהג צו בענטשן די קינדער ערבֿ-י"כ?

24. דאָס פֿאַרפֿאַסטן. ספעציעל געבעקס (חלות מיט לייטערס אוד"גל). וואָסערע געריכטן מײַדט מען אויס און פֿאַרוואָס?

25. וואָסערע ליכט ווערן געשטעלט אין שטוב און בת-מדרש? וואָס פֿאַר אַ נעמען האָבן זיי און פֿאַרוואָס (נשמה-ליכט אוד"גל)? צי איז פֿאַרשפּרייט די גלייבונג*, אַז אויב אַ ליכט וועט פֿאַרלאָשן ווערן, וועט עמיצער שטאַרבן?

26. וואָסערע גלייבונגען* זײַנען פֿאַרבונדן מיט כל-נדרי (למשל: די געשטאַרבענע באַטייליקן זיך אין דער תפילה)?

27. צי ווייסט איר מעשיות וועגן פֿאַסירונגען מיט קליינע קינדער אין דער צײַט ווען די עלטערן זײַנען געווען צו כל-נדרי?

28. צי ווייסט איר פֿאַקטן אָדער מעשיות וועגן באַזוך פֿון קריסטן (משומדים) צו כל-נדרי?

29. ווי אַזוי פֿאַרלייכטערט מען זיך דעם תנית (טראָפּנס אוד"גל)?

30. וואָסערע אויסדריקן פֿון די ימים-נוראָימדיקע תפילות זײַנען אַרײַן אין ייִדיש (למשל: "נאָך אַלע היוםס").

31. זוי אַזוי גייט מען צוריק פֿון שול (למשל: מיט ברענענדיקע שטיקלעך ליכט)?

32. צי איז בײַ אײַך אָנגענומען אַרײַנצוקלאָפּן אַ פֿלעקל פֿון סופּה מוצאי י"כ? ווי אַזוי טוט מען בײַ אַ פֿאַרטיקער סופּה?

33. צי זײַנען אײַך באַוויסט לידער אין וועלכער עס איז שפּראַך וועגן י"כ? פֿאַרשרײַבט די ווערטער און די ניגונים. (געדרוקט סעפטעמבער 1926 אַלס אַנקעטע נומער 7)

סופות

א. די ערשטע טעג

1. גלייבונגען* וואָס זיינען פֿאַרבונדן מיט בויען די סופה. דער אָנטייל פֿון די קינדער. אויב ס'זיינען געווען (אָדער פֿאַראַן) ביי אײַך וועלכע ס'איז אויסטערלישע סופות, שיקט צו צייכענונגען.

2. מיט וואָס (סכך, שטרוי, ווערבע-צווייגן) און ווי אַזוי דעקט מען די סופה? ווי אַזוי ווערט זי באַפּוצט פֿון אינעווייניק (פֿייגל פֿון אייער אוד"גל) און פֿון אויסנווייניק? ספּעציעלע אויפֿשריפֿטן.

3. ווער נעכטיקט אין סופה?

4. שותפֿישע סופות.

5. כלים און מאכלים אין סופה.

6. צי איז פֿאַראַן אַ מינהג צו באַוואַרפֿן די קינדער אום סופות מיט ראָזשינקעס?

7. אתרוג-בענטשן, אתרוג-געלט, קהלישער אתרוג, צי זיינען פֿאַראַן ספּעציעלע אתרוג-טרעגער? שיקט צו זייערע פֿאָטאָגראַפֿיעס.

8. צי זיינען אײַך באַוויסט לעגענדעס וועגן באַזוך פֿון די אבֿות אין סופה?

9. ווי אַזוי האָט אויסגעזען סופות אין דער צײַט פֿון מלחמה און אָקופּאַציע?

10. וואָסערע ווערטלעך זיינען אײַך באַוויסט וועגן אתרוג, לולב, פיטום (למשל: "דער אתרוג קאָסט דאָס גאַנצע געלט און איבערן לולב מאַכט מען די ברכה")?

11. וואָסערע לידער און ניגונים ווערן געזונגען צו סופות? פֿאַרשרײַבט זיי.

12. ווי אַזוי זעט אויס חול-המועד אין גאָס און אין שטוב?

13. צי ווערט געפראוועט שמוחות בעת-האַשאַייַוואָ? אויב יאָ, איז ווי אַזוי?

ב. הושענע-רבה, שמיני-עצרת, שימחת-תורה

14. גלייבונגען* וואָס זיינען פֿאַרבונדן מיט ה"ר (עס שפאלט זיך דער הימל און אַזוי ווייטער).

15. ווי אַזוי ווינטשט מען ה"ר?

16. פֿאַרוואָס שלאָגט מען הושענות? ווי אַזוי רייסט מען די הושענות?

17. וואָס ווייסט איר וועגן הושענות אַלס סגולע (אין וועג)?

18. צי פֿאַרברענט מען די הושענות ערבֿ-פסח צוזאַמען מיטן חמץ?

19. צי זיינען אייך באַוואוסט פֿאַראַדיעס אויף "קול מבשר"?

20. צי איז פֿאַראַן (אָדער געווען) דער מינהג פֿון איינגעבן אַ רייניקייט אין דער נאַכט פֿון ה"ר?

21. צי ווערן אין דער נאַכט פֿון ה"ר איינגעאָרדנט יאָריקע אסיפות פֿון חברים (קדישא, תהילים)?

22. צי ווייסט איר לעגענדעס וועגן ענדיקן און אָנהייבן די תורה אום שמוחות-תורה?

23. הקפות אַמאָל און איצט. פֿאַרוויילונגען ערבֿ די הקפות (פֿאַרשטעלן זיך און טאַנצן אויף די טישן).

24. צי איז פֿאַראַן ביי אייך דער מינהג צו גיין מיט אַ שמאַטע-פֿיגור אום שמיני-עצרת איבערן שטעטל?

25. צי איז אייך באַקאַנט דער מינהג פֿון שיקן שלח-מנות אום שימחת-תורה? וואָס שיקט מען? דער מינהג איז אַן אַלטער; ס'קען זיין, אַז נאָר אַלטע לייט געדענקען אים נאָך. פֿרעגט זיך נאָך.

26. ווערטלעך וואָס זיינען פֿאַרבונדן מיט הושענע-רבה, שמיני-עצרת, שימחת-תורה, הקפות און אַזוי ווייטער.

27. קינדער-פֿאַרוויילונגען און שפילערייען שײַת (פֿענער און אַזוי ווייטער), צי שישן בײַ אײַך די קינדער פֿון קאַפּסלשיסער? שיקט צו מוסטערן פֿון די שפילעכצן.

28. ווי אַזוי פֿאַרברענגען שימחת-תורה די דערוואַקסענע? צי טרינקט מען בראַנפֿן אין בת-מדרש?

29. צי איז פֿאַראַן (אָדער געווען) אַ מינהג צו פֿאַרברענען דעם סכך אויפֿן שול-הויף? צו פֿאַרברענען די סוכה מוצאי שימחת-תורה? (געדרוקט סעפטעמבער 1926 אַלס אַנקעטע נומער 7.)

חנוכה מיר בעטן אײַך אונדז צוצושיקן אַ גענויע באַשרײַבונג פֿון חנוכה אַמאָל און הײַנט. ספּעציעל שטעלט זיך אָפּ אויף די ווייטער אויסגערעכנטע פֿראַגן:

1. צי שפילן חנוכה-צײַט קלעזמער אין די בתי-מדרשים? צי האָבן זיי אַמאָל געשפילט? וואָס פֿאַר אַ ניגונים? אויב איר קענט, פֿאַרשרײַבט דאָ נאָטן פֿון די ניגונים; אויב בײַ אײַך זײַנען קײן נאָטן-שרײַבער נישטאָ, גיט אונדז צו וויסן וועגן דעם.

2. ווי אַזוי פֿלעגט מען פֿאַרברענגען אַמאָל די חנוכה-אָוונטן? ווי אַזוי פֿאַרברענגט מען זיי הײַנט?

3. אין וואָסערע שפילן שפילט מען זיך געוויינלעך? ווי אַזוי הייסן די שפילן און אין וואָס באַשטייען זיי? צי שפילט מען זיך נאָך הײַנט אין קוויטלעך? צי מאַכט מען זיי אַליין? שיקט אונדז צו מוסטערן פֿון אַמאָליקע און הײַנטיקע קוויטלעך. אין וואָס שפילן זיך מײַדלעך און פֿרויען? אין וואָס שפילן זיך קינדער?

4. ווי אַזוי הייסן דריידלעך אין אײַער געגנט (טענדערל, גאָר און אַזוי ווייטער)? שיקט אונדז צו מוסטערן פֿון דריידלעך.

5. צי קענט איר ניט באַקומען פֿאַר אונדזער מוזיי שיינע אַלטע חנוכה- לעמפלעך? אויב ניט, שיקט אונדז צו פֿאַטאָגראַפֿיעס, צייכענונגען, באַשרײַבונגען פֿון זיי.

6. צי זײַנען אײַך באַקאַנט ספּעציעלע חנוכה-קאַטאָוועסן?

7. וואָסערע לידלעך און ווערטלעך זיינען אייך באַקאַנט אין שייכות מיט חנוכה?

8. וואָסערע מאכלים מאַכט מען ספּעציעל אויף חנוכה? (געדרוקט יאָנואַר 1927 אַלס אַנקעטע נומער 9)

חמישה-עשר בשבֿט

1. גיט אונדז אַ באַשרייבונג ווי אַזוי דער יום-טובֿ ווערט היינט געפֿייערט. פֿרעגט זיך נאָך ביי עלטערע ווי אַזוי ער האָט אַמאָל אויסגעזען.

2. וואָס פֿאַר אַ פֿרוכטן עסט מען אין דעם טאָג?

3. וואָס דערציילט מען וועגן דעם יום-טובֿ?

הוספֿות 1 15.

פיסלו פֿאַסטן אין אַ טייל געגנטן די חבֿרה-קדישא-לייט. נאָכן תּנית מאַכט מען סעודות, ס'ווערן אויסגעפֿירט פֿאַרשיידענע מינהגים. בכלל האָבן די חבֿרות אויפֿגעהיט זייער אַ סך אינטערעסאַנטע מינהגים נאָך ביזן היינטיקן טאָג. פֿרעגט זיך נאָך ביי אַלטע חבֿרה-לייט, זוכט אויף זייערע פינקסים און שיקט זיי אונדז צו אָדער גיט אונדז וועגן דעם צו וויסן.

ניטל א' צי פֿאַרדעקט מען ביי אייך אין דער נאַכט פֿון ניטל אַלע פֿליסיקע זאַכן און וואָסער דערקלערונג ווערט דערויף געגעבן.

ב' צי לערנט מען ניטל אין די חדרים און אויב ניט, טאָ פֿאַרוואָס?

ג' וואָסערע אַנדערע מינהגים, גלייבונגען*, דערציילונגען ביי יידן זיינען אייך באַקאַנט אין שייכות מיט ניטל?

ד' צי זיינען באַקאַנט ביי אייך "תולדות יעשו" טעקסטן אין יידיש אָדער העברעיש? אויב יאָ, שיקט זיי צו אין אַריגינאַל אָדער צום ווייניקסטן אין פינקטלעכע קאָפּיעס.